

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 75/2024-59

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **M.HOUSE s.r.o.**, Mansueta Olšovského 4, Malacky, IČO 51 767 856, právne zastúpenej **URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s.r.o.**, Havlíčkova 16, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 6S/34/2021 (s účinnosťou od 1. júna 2023 Správny súd v Bratislave sp. zn. BA-6S/34/2021) takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. apríla 2023 v spojení s doplnením sťažnosti z 5. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny postupom mesta Malacky (ďalej len „stavebný úrad“) v konaní sp. zn. ÚVaŽP/1300/36855/20, postupom Okresného úradu Malacky, odboru cestnej dopravy a pozemných komunikácií (ďalej len „okresný úrad“) v konaní sp. zn. OU-MA-OCDPK-2021/006189 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 6S/34/2021. Okresnému úradu navrhuje prikázať konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov. Požaduje tiež finančné zadostučinenie vo vzťahu k stavebnému úradu vo výške 15 620 eur, vo vzťahu k okresnému úradu vo výške 15 620 eur a vo vzťahu ku krajskému súdu vo výške 2 500 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 75/2024-34 z 8. februára 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny postupom krajského súdu v konaní sp. zn. 6S/34/2021. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

II.

Skutkové východiská

3. Sťažovateľka podala stavebnému úradu 5. novembra 2019 návrh na kolaudáciu stavby („bytový dom M HOUSE – spevnené plochy“), pričom stavebný úrad 6. novembra 2019 vydal oznámenie o začatí kolaudačného konania.

4. Stavebný úrad 6. augusta 2020 vydal rozhodnutie o zastavení kolaudačného konania. Konštatoval, že sťažovateľka chýbajúce podklady nepredložila napriek tomu, že bola vyzvaná na ich predloženie a bola poučená, že v prípade, ak všetky potrebné podklady nepredloží, stavebný úrad konanie zastaví.

5. V dôsledku odvolania sťažovateľky zo 17. augusta 2020 bol administratívny spis stavebným úradom postúpený na rozhodnutie o odvolaní okresnému úradu 29. septembra 2020. Okresný úrad ako odvolací orgán 15. januára 2021 odvolanie sťažovateľky zamietol a rozhodnutie stavebného úradu o zastavení kolaudačného konania potvrdil.

6. Sťažovateľka správnu žalobou z 26. februára 2021 v súlade s § 6 ods. 2 písm. a) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) v spojení s § 177 a nasl. SSP napadla rozhodnutie okresného úradu z 15. januára 2021 v spojení s rozhodnutím stavebného úradu zo 6. augusta 2020. Zároveň podala návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe.

7. Krajský súd o návrhu sťažovateľky na priznanie odkladného účinku správnej žalobe rozhodol uznesením z 10. júna 2021, právoplatným 13. júla 2021, tak, že ho zamietol.

8. Krajský súd rozsudkom č. k. 6S/34/2021-574 zo 16. februára 2023, právoplatným 17. marca 2023, rozhodnutie okresného úradu z 15. januára 2021 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a sťažovateľke priznal voči okresnému úradu právo na úplnú náhradu trov konania. Krajský súd dospel k záveru, že žaloba je dôvodná a rozhodnutie okresného úradu je postihnuté vadou podľa § 191 ods. 1 písm. d), f) a g) SSP. V rozsudku okrem iného konštatoval, že rozhodnutie stavebného úradu o zastavení kolaudačného konania vychádza z vyznenia okresnej prokuratúry z 31. júla 2020, ktorého časť v odôvodnení priamo cituje a odvoláva sa na právne zdôvodnenie tohto vyznenia. Preto bolo primárnou povinnosťou stavebného úradu, aby predmetné vyjadrenie okresnej prokuratúry bolo súčasťou administratívneho spisu a zároveň stavebný úrad mal povinnosť s týmto dôkazom sťažovateľku ako účastníka kolaudačného konania pred vydaním prvostupňového rozhodnutia riadne oboznámiť (ak sa tak nestalo, tak mal s týmto dôkazom oboznámiť sťažovateľku v odvolacom konaní okresný úrad). Krajský súd ako dôvodnú vyhodnotil aj námietku nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, a to s poukazom na tú skutočnosť, že okresný úrad sa v napadnutom rozhodnutí absolútne nedostatočne vysporiadal s viacerými námietkami sťažovateľky obsiahnutými v jej odvolaní podanom proti prvostupňovému rozhodnutiu stavebného úradu.

9. Po rozhodnutí o správnej žalobe sťažovateľky krajský súd 21. apríla 2023 vrátil administratívny spis okresnému úradu.

10. Podľa § 3 ods. 3 písm. b) zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov ak § 4 ods. 1 neustanovuje inak, výkon súdnictva prechádza od 1. júna 2023 z krajských súdov na správne sudy vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna 2023 daná právomoc správnych súdov, a to z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave na Správny súd v Bratislave.

11. Správny súd v Bratislave (ďalej aj „správny súd“) uznesením z 15. februára 2024 vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol o výške náhrady trov konania tak, že okresný úrad je povinný zaplatiť sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia 721,02 eur a náhradu trov konania 35 eur.

III.

Argumentácia sťažovateľky

12. Sťažovateľka krajskému súdu vytýka, že v merite veci rozhodol po takmer dvoch rokoch odo dňa podania správnej žaloby, pričom dosiaľ nerozhodol o výške náhrady trov konania. Stále trvá konanie o určení výšky náhrady trov konania a doručovanie rozsudku krajského súdu trom stranám konania o správnej žalobe. Stavebný úrad, okresný úrad a krajský súd svojím nesústredeným postupom spôsobili sťažovateľke významné škody ako investorovi v obci Malacky. Sťažovateľke reálne hrozí kríza, resp. bankrot, keďže má záväzky, ku ktorým sa zaviazala v rámci predaja nehnuteľností, ktorých je staviteľkou a ktoré toho času nie je schopná plniť, a to napriek tomu, že má k dispozícii dokončený projekt bytového domu s 23 bytmi. Konanie nie je ako celok definitívne ukončené ani po troch rokoch a piatich mesiacoch od jeho začatia (t. j. od podania návrhu na kolaudáciu stavby).

IV.

Vyjadrenie správneho súdu a replika sťažovateľky

IV.1. Vyjadrenie správneho súdu:

13. Správny súd konštatuje bežnú skutkovú a právnu zložitost' predmetnej veci. Zo spisu neboli zistené príčiny spôsobené sťažovateľkou, avšak podnety (na protest prokurátora či preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania) pravdepodobne podávané sťažovateľkou spôsobovali prekážky v postupe krajského súdu a oddaľovali rozhodnutie krajského súdu, keďže bolo potrebné neustále presúvať administratívny spis. Rovnako zo spisu neboli zistené príčiny spôsobené krajským súdom či správnym súdom. Vo veci bolo vydané meritórne rozhodnutie krajského súdu do dvoch rokov od podania žaloby, pričom počas tohto súdneho konania prebiehali intenzívne procesné úkony a príprava veci na rozhodnutie. Taktiež bolo medziasom rozhodnuté aj o výške náhrady trov konania správnym súdom, ktorý v rámci svojich možností po prevzatí spisov z troch krajských súdov a poddimenzovanosti ako sudcov, tak aj administratívneho aparátu, uplatňujúc chronologickú postupnosť rozhodovania vecí, ako aj trov konania, rozhodol o výške trov konania v primeranej dobe.

IV.2. Replika sťažovateľky:

14. Sťažovateľka vo svojej replike uviedla, že správny súd neposkytol také argumenty, ktoré by ospravedlňovali nesústredený a neefektívny postup súdu ako ani dĺžku namietaného konania.

Akékoľvek problémy týkajúce sa súdnej reformy (tzv. súdnej mapy) nemôžu byť na ťarchu účastníka konania. Nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezabavuje štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní. Ústavná sťažnosť je v znení jej doplnenia v celom rozsahu dôvodná.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Konanie bez zbytočných prietahov nemožno presne časovo ohraničiť (II. ÚS 26/95), pričom nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý je potrebné vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Ak zákonodarca kladie dôraz na rozhodnutie správneho súdu v ustanovenej lehote, vyjadrí toto očakávanie dikciou zákona. Napríklad lehota na rozhodnutie o správnej žalobe vo veciach azylu je podľa § 216 ods. 1 SSP 90 dní, lehota na rozhodnutie o správnej žalobe vo veciach zaistenia je podľa § 228 SSP sedem pracovných dní, lehota na rozhodnutie o žalobe vo veciach stáleho zoznamu voličov a zoznamu voličov je podľa § 270 SSP päť dní, lehota na rozhodnutie o žalobe vo veciach zhromažďovania občanov je podľa § 409 SSP trojdňová. V právnej úprave všeobecnej správnej žaloby proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy exaktne stanovená lehota na rozhodnutie chýba (s výnimkou prípadu, keď bol správnej žalobe priznaný odkladný účinok).

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

17. Vo vzťahu k skutkovej a právnej zložitosti veci ústavný súd uvádza, že konanie o správnej žalobe proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy (v prípade sťažovateľky ide o žalobou namietané rozhodnutie orgánu verejnej správy v kolaudačnom konaní) predstavuje štandardnú agendu rozhodovania správnych súdov, zložitou sa nevyznačuje ani rozhodovanie o výške trov konania. V napadnutom konaní nebola zistená mimoriadna skutková či právna zložitosť veci.

18. Ústavný súd neidentifikoval taký postup na strane sťažovateľky v napadnutom konaní, ktorý by mohol mať negatívny vplyv na dĺžku konania.

19. K samotnému postupu správneho súdu (pôvodne krajského súdu) ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie vo veci samej pred správnym súdom trvalo 2 roky (podanie žaloby 26. februára 2021, nadobudnutie právoplatnosti rozsudku krajského súdu 17. marca 2023). Krajský súd v rámci tejto doby najprv rozhodoval o návrhu sťažovateľky na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, uskutočňoval procesné úkony, ktoré boli nevyhnutné pred samotným rozhodnutím o tomto návrhu (okrem iného zaslanie návrhu žalovanému, vyžiadanie administratívneho spisu). Krajský súd uznesením z 10. júna 2021 návrh na priznanie odkladného účinku žalobe zamietol. Po zamietnutí návrhu na priznanie odkladného účinku krajský súd zaslal administratívny spis

Okresnej prokuratúre Malacky (od ktorej bol pôvodne krajským súdom vyžiadaný, keďže administratívny spis bol okresným úradom postúpený okresnej prokuratúre z dôvodu podania podnetu na podanie protestu prokurátora). Administratívny spis bol opätovne predložený krajskému súdu 15. júna 2022 zo strany okresného úradu. Krajský súd rozhodol vo veci samej rozsudkom zo 16. februára 2023, ktorý nadobudol právoplatnosť 17. marca 2023. Sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť až po právoplatnom skončení konania vo veci samej a v čase podania sťažnosti prebiehalo už iba rozhodovanie o výške náhrady trov konania. Krajský súd mesiac po právoplatnosti rozsudku vrátil administratívny spis okresnému úradu, v dôsledku čoho nemožno konštatovať, že by krajský súd neprimerane dlho „blokoval“ možnosť okresnému úradu opätovne rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v zmysle kasačného rozsudku krajského súdu. Ústavný súd zároveň dodáva, že medzičasom, po podaní ústavnej sťažnosti došlo aj k rozhodnutiu správneho súdu o výške náhrady trov konania (15. februára 2024).

20. Ústavný súd dospel k záveru, že dĺžka napadnutého konania pred správnym súdom vzhľadom na už uvedené okolnosti nemá takú ústavne relevantnú intenzitu, aby bolo možné konštatovať porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny postupom správneho súdu (pôvodne krajského súdu), preto ústavnej sťažnosti nevyhovelo.

21. Keďže priznanie finančného zadosťučinenia je podmienené vyslovením porušenia základných práv a slobôd (§ 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), ústavnej sťažnosti nebolo možné vyhovieť ani v časti, v ktorej sa sťažovateľka domáhala priznania finančného zadosťučinenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2024

Robert Šorl
predseda senátu